

Ļaundabīgo epitēlijķermenīšu audzēju saslimstības risks dažādās Eiropas populācijās

Zane Višņevska^{1,2}, Artūrs Ozoliņš^{1,2}, Zenons Narbutis^{1,2},
Peter E. Goretzki^{1,3}, Ilze Štrumfa¹, Jānis Gardovskis^{1,2}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

² Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca,
Ķirurģijas klīnika, Latvija

³ Lukas Neuss Klīniskā universitātes slimnīca,
Ķirurģijas klīnika, Vācija

Ievads. Ļaundabīgi epitēlijķermenīšu (PTX) audzēji ir reta patoloģija ar incidenci < 1% līdz 5% visu pacientu vidū, kam diagnosticēta primāra hiperparatireoze (PHPT). Mūsdienās tiek lietota klīniska un histoloģiska diagnostika, ko apstiprina molekulāra izmeklēšana – izmaiņas *HRPT2* gēnā (*CDC73*) un mitohondriālajā DNS (mtDNS).

Darba mērķis. Pētījuma mērķis bija salīdzināt divas atsevišķas PHPT slimnieku grupas Eiropā un izpētīt, vai reģionālajiem faktoriem un audzēju progresijai ir ietekme uz atšķirīgo ļaundabīgo PTX audzēju incidenci šajās grupās.

Materiāls un metodes. Retrospektīva divu Eiropas klīniku – Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Latvijā (n = 288 pacienti) un Lukas Neuss Klīniskās universitātes slimnīcas ziemeļrietumu Vācijā (n = 694 pacienti) – pacientu datu analīze, kas operēti laika posmā no 2005. līdz 2014. gadam PHPT dēļ.

Rezultāti. Pieciem (1,7%) Latvijas un diviem (0,3%) vācu pacientiem tika histoloģiski un klīniski pierādīta PTX karcinoma (hī kvadrāta tests; p < 0,05). Vienam pacientam katrā pētījumu grupā (0,3% un 0,14%) tika diagnosticēta atipiska PTX adenoma.

Atšķirības starp šīm divām grupām netika konstatētas vecuma (59,7 pret 57,9) un dzimuma ziņā, un neatšķirās arī pirmsoperācijas kalcija līmenis serumā (2,9 pret 2,78 mmol/l; p = 0,072), toties Latvijas pacientiem pirmsoperācijas parathormona līmenis bija augstāks (329 pret 183 pg/ml; p < 0,00001).

Secinājumi. Latvijas pacientiem ir lielāks risks attīstīties PTX karcinomai, ir augstāks pirmsoperācijas parathormona līmenis un tendence uz augstāku kalcija līmeni serumā. Lai izskaidrotu šīs atšķirības, ir jānosaka un jāsalīdzina molekulāro izmeklējumu rezultāti abās pacientu grupās.